

حکایت روستایی تشنه در ساحل دریاچه نمک شوربختی «چشمه شور»

مریم طالش

«خدا خیرتان بدهد، آمده اید کمک‌مان کنید؟ بیایید ببینید چه وضعی داریم!» زن را می‌گوید و دست‌های کف آلودش را در هوا تکان می‌دهد. باقی زن‌ها، همانجور که لباس‌ها را در تشت‌های لعابی چنگ می‌زنند، سرشان را کج کرده‌اند تا علت حضور تازه واردها را بفهمند. «چشمه شور» زیر آفتاب سرطرز مراد، پارس زمین دریاچه نمک، خشک و تپداگر به نظر می‌رسد. انگار روستا را بانمک، هاشورزده باشند. ۵۰ کیلومتری قم در اتوبان خلیج فارس، تابلوی تأسیسات انتقال نفت چشمه شور نمایان می‌شود تا جاده باریک، راه را به سمت روستاست و سمت چپ، تأسیسات انتقال نفت، بی‌هیچ ارتباط معناداری میان‌شان.

یکی دو نفر از زن‌ها، همان‌ها که مشغول لباس شستن هستند، کنار نرگس می‌آیند و بی‌صدا به حرف‌های او گوش می‌دهند: «یک سال است آب نداریم. قبلاً هم آب چندانی نبود، اما هنوز چاه‌مان کامل خشک نشده بود. الان با نانکر آب می‌آورند. هفته‌ای یک بار. آن هم خوب نیست، مزه‌اش یک جور است. همه اینجا مریض شده‌اند. هم خودم و هم بچه‌هایم تا به حال چند بار تب‌مالت گرفته‌ایم. ما هم از مجبوری اینجا آمده‌ایم. قم مستأجر بودیم. توان اجاره دادن نداشتیم. شوهرم ۱۰ سال زمینگیر بود. یک سال و نیم پیش مرد. یک زن بیوه با چندتا بچه، مگر چه کار می‌تواند بکند؟ اینجا هم که وضعیت این است. برای رخت و لباس شستن باید بیاییم سر پمپ. من خودم خانه‌ام آن طرف روستاست. دبه‌ها را توی فرغون می‌گذارم و می‌آورم اینجا پریشان می‌کنم. دیسک کمر هم دارم. همه همین کار را می‌کنند. با فرغون آب را جابه‌جا می‌کنند.»

دانه‌های عرق روی خطوط عمیق پیشانی نرگس، برق می‌زند. «اینجا یکی دو نفر از زن‌ها، همان‌ها که مشغول لباس شستن هستند، کنار نرگس می‌آیند و بی‌صدا به حرف‌های او گوش می‌دهند: «یک سال است آب نداریم. قبلاً هم آب چندانی نبود، اما هنوز چاه‌مان کامل خشک نشده بود. الان با نانکر آب می‌آورند. هفته‌ای یک بار. آن هم خوب نیست، مزه‌اش یک جور است. همه اینجا مریض شده‌اند. هم خودم و هم بچه‌هایم تا به حال چند بار تب‌مالت گرفته‌ایم. ما هم از مجبوری اینجا آمده‌ایم. قم مستأجر بودیم. توان اجاره دادن نداشتیم. شوهرم ۱۰ سال زمینگیر بود. یک سال و نیم پیش مرد. یک زن بیوه با چندتا بچه، مگر چه کار می‌تواند بکند؟ اینجا هم که وضعیت این است. برای رخت و لباس شستن باید بیاییم سر پمپ. من خودم خانه‌ام آن طرف روستاست. دبه‌ها را توی فرغون می‌گذارم و می‌آورم اینجا پریشان می‌کنم. دیسک کمر هم دارم. همه همین کار را می‌کنند. با فرغون آب را جابه‌جا می‌کنند.»

عکس: علی محمدی

کوچکی است که روی چاه قدیمی را گرفته. حجم سبز و راکد آب در پایین‌ترین حد ممکن قرار دارد. بالای آبگیر لوله فلزی نسبتاً پهنی دیده می‌شود که یک سطل را با طابقی به آن بسته‌اند. «این همان آبی است که خانم‌ها داشتند با آن رخت می‌شستند. گاهی مردم به خاطر تشنگی مجبورند از همین آب استفاده کنند. یک چاه دیگر هم هست. آن طرف، کنار زمین فوتبال. اما دیگر خشک شده.» زمین فوتبال روستا، عبارت است از دو تیر دروازه زنگ زده و بدون تور که روی زمین خشک و خاکی جا خوش کرده‌اند.

بزرگترین مشکل ما بی‌آبی است. همه مریض شده‌اند. بچه‌های کوچک، مریضی عفونی گرفته‌اند. چاره‌ای نداریم. پول مان نمی‌رسد برویم جای دیگری زندگی کنیم

اگر این کار را نکنند، بز اثری از نهال باقی نمی‌گذارد. اینجا کنار دریاچه نمک، هر برگ سبزی ارزشمند است. پسرهای فاطمه دامداری می‌کرده‌اند. این، مال وقت است که هنوز آبی باقی مانده بود برای سیراب کردن دام‌ها. حالا مردم هنوز امیدوارند مشکل آب روستا حل شود؛ آب شیرین. نانکر آب شیرین روستا، درست مقابل دیوار تأسیسات انتقال نفت قرار گرفته. آدم فکر می‌کند روستایی که کنار تأسیسات نفتی باشد، اوضاعش حتماً خوب است. تنها سوسد این تأسیسات اما برای اهالی روستا، همین بوده که اجازه داده‌گاز به روستا برسد. البته همان‌طور که مردم می‌گویند، پولی برای گازکشی خانه‌هایشان ندارند. درخواست وام هم کرده‌اند اما باز پرداخت ۱۵ درصدی، در توان‌شان نیست.

اهالی چشمه شور امید چندانی به وعده‌هایی که می‌شنوند، ندارند. پای صحبت هر کدام‌شان که بنشینید، این را متوجه می‌شوید. این در حالی است که علیرضا خزایی، بخشدار مرکزی قم به تازگی عنوان کرده است که اعتبار حفاری چاه چشمه شور از قبل به تصویب رسیده بود و در اعتبارات سال جاری هم پیش‌بینی شده است که با رفع شدن موارد قانونی و صدور مجوز حفر چاه از نهادهای مربوطه حفاری صورت می‌گیرد. او در این باره می‌گوید: «جلسات مختلفی با نهادهای مربوطه از جمله آب و فاضلاب روستایی برگزار شده و جنبه‌های مختلفی در این خصوص با هم بحث شده است. روستا در این مورد به تعویق افتاده است. البته با کار کارشناسی مسئولان نهادهای مربوطه، مکان انتخاب شده و بزودی

شاهد اجرای حفاری خواهیم بود. در حال حاضر هم روزانه آب آشامیدنی بوسیله نانکر به روستا منتقل می‌شود تا پاسخگوی نیاز روستائیان باشد. ضمن اینکه آب مورد نیاز پرسنل شرکت نفت که در مجاورت روستا قرار دارد هم به وسیله نانکر از تهران تأمین می‌شود. او از روستائیان چشمه شور می‌خواهد که تا حد امکان از آب نانکر که توسط آب و فاضلاب روستایی منتقل می‌شود استفاده کنند و با صرفه جویی، در وضعیت بحرانی آب، همراهی کنند تا زمانی که چاه حفر شده و مشکل ریشه‌ای حل شود. کمبود و پارهای اوقات نبود آب، البته فرصت اسراف برای اهالی چشمه شور باقی نمی‌گذارد. آنها همین قدر که آب شیرینی برای خوردن داشته باشند، راضی‌اند.

دیگر ادامه تحصیل نمی‌دهند. «پسرم به درس خواندن علاقه داشت اما هزینه رفت و آمدش را نداشتیم. تا پنجم خواند و ول کرد. الان ۱۴ سال دارد.» این را یکی از زن‌های روستا می‌گوید. کنارش دختری هفت هشت ساله ایستاده که باد موهایی مشکلی‌اش را روی صورت لاغرش پراکنده. سحر اسمال کلاس دوم می‌رود. او هم مثل بیشتر بچه‌های روستا، به خاطر آب آلوده بیمار شده است. «بچه‌هایم همه مریض عفونی گرفته‌اند. دکتر می‌گوید مال آب است. یک خانمی هست که مریضی پوستی

بزرگترین مشکل ما بی‌آبی است. همه مریض شده‌اند. بچه‌های کوچک، مریضی عفونی گرفته‌اند. چاره‌ای نداریم. پول مان نمی‌رسد برویم جای دیگری زندگی کنیم

اگر این کار را نکنند، بز اثری از نهال باقی نمی‌گذارد. اینجا کنار دریاچه نمک، هر برگ سبزی ارزشمند است. پسرهای فاطمه دامداری می‌کرده‌اند. این، مال وقت است که هنوز آبی باقی مانده بود برای سیراب کردن دام‌ها. حالا مردم هنوز امیدوارند مشکل آب روستا حل شود؛ آب شیرین. نانکر آب شیرین روستا، درست مقابل دیوار تأسیسات انتقال نفت قرار گرفته. آدم فکر می‌کند روستایی که کنار تأسیسات نفتی باشد، اوضاعش حتماً خوب است. تنها سوسد این تأسیسات اما برای اهالی روستا، همین بوده که اجازه داده‌گاز به روستا برسد. البته همان‌طور که مردم می‌گویند، پولی برای گازکشی خانه‌هایشان ندارند. درخواست وام هم کرده‌اند اما باز پرداخت ۱۵ درصدی، در توان‌شان نیست.

شاهد اجرای حفاری خواهیم بود. در حال حاضر هم روزانه آب آشامیدنی بوسیله نانکر به روستا منتقل می‌شود تا پاسخگوی نیاز روستائیان باشد. ضمن اینکه آب مورد نیاز پرسنل شرکت نفت که در مجاورت روستا قرار دارد هم به وسیله نانکر از تهران تأمین می‌شود. او از روستائیان چشمه شور می‌خواهد که تا حد امکان از آب نانکر که توسط آب و فاضلاب روستایی منتقل می‌شود استفاده کنند و با صرفه جویی، در وضعیت بحرانی آب، همراهی کنند تا زمانی که چاه حفر شده و مشکل ریشه‌ای حل شود. کمبود و پارهای اوقات نبود آب، البته فرصت اسراف برای اهالی چشمه شور باقی نمی‌گذارد. آنها همین قدر که آب شیرینی برای خوردن داشته باشند، راضی‌اند.

اگر این کار را نکنند، بز اثری از نهال باقی نمی‌گذارد. اینجا کنار دریاچه نمک، هر برگ سبزی ارزشمند است. پسرهای فاطمه دامداری می‌کرده‌اند. این، مال وقت است که هنوز آبی باقی مانده بود برای سیراب کردن دام‌ها. حالا مردم هنوز امیدوارند مشکل آب روستا حل شود؛ آب شیرین. نانکر آب شیرین روستا، درست مقابل دیوار تأسیسات انتقال نفت قرار گرفته. آدم فکر می‌کند روستایی که کنار تأسیسات نفتی باشد، اوضاعش حتماً خوب است. تنها سوسد این تأسیسات اما برای اهالی روستا، همین بوده که اجازه داده‌گاز به روستا برسد. البته همان‌طور که مردم می‌گویند، پولی برای گازکشی خانه‌هایشان ندارند. درخواست وام هم کرده‌اند اما باز پرداخت ۱۵ درصدی، در توان‌شان نیست.

یک جدول با دو شرح

جدول روزنامه ایران دارای دو «شرح عادی» و ویژه است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

۶۲۷۱

فتوگراف

دریاچه نمک بی‌آبی در حاشیه

عادی

- کجاست؟ - نوعی بیماری خلقی و روانشناختی
- انس و سازگاری - میانجی - فراهم سازی
- مقالی تنی - جانشین - عضو دستگاه گوارشی
- کتاب هندوان - سطح داخلی دست یا پا - شاد کننده - بخشش
- پرز - ساخت و پاخت - مقابل پیر
- اثری از نیما - بند چرمی - موجودی قرآنی
- شهری در استان فارس - انجمن - ضمیر بی حضور
- دوربین اینترنتی - سال جدولی - پرده در
- قلم فرنگی - فرزند بدر فتا و نااهل - فرعی
- رساله دکتری - بوی خوش - سازی زهی و آرشهای از خانواده ویولن
- نشان، رونق - خوشه گندم - حرف موصولی
- ضمیر مفعولی - گل شهید - نت آخر - بیماری پوستی
- برنده‌های کوچک - پیمان ناقلا - تپه کردن
- دریند کردن - نظیر - چیره شونده
- به شخصی گفته می‌شود که در هواگردهای ترابری نظامی یا غیر نظامی مسئول چیدمان محموله‌ها و مسافران درون هواگرد است - حرف فاصله

ویژه

- هواکره - فیلمی به کارگردانی مسعود اطیابی
- سیم برق خودرو - خطاب بی ادب - خباز
- درس حساب - سرازیری - باطل کننده
- زرتک - حشرهای انگلی - کاریز - به‌طور ناگهانی
- ضد خشک - فهمیدن - برقان
- گیاه بیچک - حالا - زوبین
- پرحرفی - پرنتر - مرغابی
- جنگ و جدال - درنگ - نیک، نیکوکار
- صدمه - مرکز شهر کوهرنگ - حقیقی
- مایه حیات - ممنونم - اقلیمی نسبتا کمیاب
- از مصالح ساختمان سازی - پایتخت لبنان - لیز خوردن
- خروس مازنی - ساعی - رمق آخر - کلام پرسش
- به هیجان آورنده - جزء - پسر رستم
- مدد - چرم پرزدار مخملی - فرمانروایان
- اثری از ویستای هیوشایو معاصر انگلیسی - ضربه سر

عمودی

- ورزشی گروهی یا توپ که روی آب و توسط دو تیم با ۵ بازیکن انجام می‌شود. یک ابزار موسیقی کوبه‌ای که از آن در ارکستر موسیقی کلاسیک استفاده می‌شود
- به دنیا آمدن - روش سالم پخت مواد غذایی - سران
- چونانمردی - مسیر - بی بهره‌ن‌امرد
- مرکز یونان - سرایرده - خسیس پس نمی‌دهد!
- پشت سر هم - مدلی برای یقه‌لباس
- شربتی خامه‌دار - بعد از من - رمال می‌گیرد - جای درز ناشی
- کودال - سعادت‌مند - شتر بی کوهان
- نام‌ها - گرایش - ساز زهی مضرابی
- نرم و نازک و مهربان - پایتخت اشکانیان - گریه بچه
- ممتاز - آدم بسیار جدی - ویتامین جوانی
- پوستین - اطراف - نام زنانه فرنگی
- گام - گاه از نهاد برآید - خرمن ماه - پرهیزکار و خداترس
- بیماری کاموا! - الهه عقل - از نازل شدنی‌ها
- غلام - مقابل سؤال - ناخوشایندی وزشتی
- نیرومند و چابک در دعا و کتک‌کاری - اندامی در سطح تختانی کبد

جدول ویژه شماره ۶۲۷۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱														
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
۱۳														
۱۴														
۱۵														

عکس: علی محمدی / ایران